

Anmeldelser

FINN SALOMONSEN: Oversigt over Danmarks Fugle. (156 pp., 1 kort). — Munksgaard. København 1963. — Pris 18,50 kr.

Savnet af en ajourført oversigt over Danmarks fugle har længe været mærket, og det må derfor hilses med glæde, at vor førende ornitholog har taget initiativet til udarbejdelsen af denne bog. Det er sikkert ikke uforsigtigt at spå, at bogen i lang tid fremover vil udgøre rygraden i vort lands fugle-faunistik, og det er formentlig i erkendelse heraf, at Dansk Ornithologisk Forening er medudgiver.

Denne oversigt giver langt mere end tidligere danske fuglefortegnelser. Oplysningerne er detaljerede, såvel hvad angår bestandssvingninger gennem de sidste 100 år som forekomsternes fordeling efter årstider og landsdele. Endvidere får vi hver enkelt arts globale udbredelse og trækforhold, så vi kan se, hvorledes de danske bestande eller forekomster passer ind i det store billede. De sjældne arter er behandlet udførligt med data for hver enkelt forekomst. Endelig findes en dansk-engelsk ordliste, således at også udenlandske læsere vil kunne få gavn af bogen.

Det er jo en kendt sag, at fuglelivet i vore dage trues fra mange sider, og at mange arter er gået voldsomt tilbage; det virker derfor glædeligt at få oplyst, at der alligevel er arter, der er gået frem i de senere år, til eksempel Fiskehejre, Knopsvane, Grågås, Gravand og Klyde. Fredning og ændret indstilling i befolkningen har været medvirkende til nogle af disse forandringer, og er måske faktorer, som man også kan håbe på i fremtiden.

Tallet af i Danmark trufne arter er nu oppe på 343, mod 333 i 1946, da Foreningens sidste liste udkom. Den lille tilvækst rekrutteres overvejende blandt de helt sjældne strejfgæster, der sikkert altid har passeret vort land, men som med vore dages forbedrede fangstteknik for ringmærkning, mere intensiv observation etc., har større chance for at blive opdaget.

I overordentlig mange tilfælde er oplysningerne så detaljerede, at denne fortegnelse får karakter af håndbog. I virkeligheden er fortegnelsen også et koncentrat af en håndbog, nemlig af 7. bind af „Nordens Fugle i Farver“ (Munksgaard 1963), som forfatteren nylig har

færdigredigeret. Forfatteren har til formålet gennemgået samtlige offentliggjorte meddelelser om fuglelivet i Danmark, og henvisninger til originalafhandlinger vil kunne findes i omtalte 7. bind. Trods denne bredde i forstudierne, har det ikke kunnet undgås, at de fuglegrupper, der står forfatterens hjerte nærmest, får den bedste behandling. Vi får således nøje angivet de jyske lokaliteter for rastende Kortnæbbede Gæs og Pomeransfugle, men det oplyses ikke, at langt den største del af Musvåge- og Hvepsevågetrækket i vort land passerer øerne vest for Øresund og øst for Storebælt. Om Stor Skrigeørn oplyses det, at de enkelte iagttagelser, der foreligger, er tvivlsomme og kan skyldes forveksling med andre ørnearter; derved skrumper de sikre forekomster ind til tre skind fra forrige århundrede. I et sådant tilfælde forekommer oplysningerne meget forældede. Det er rigtigt, at denne art er vanskelig at feltidentificere med sikkerhed, men for kvalificerede iagttagelser i Nordeuropa er forvekslingsmuligheden vel kun Lille Skrigeørn. Her havde der da været god mening i at angive data med tilføjelsen „rimeligvis denne form“, en udtryksmåde forf. har anvendt flere andre steder i bogen. Læseren mangler også at få oplyst, at den Store Skrigeørn er sporadisk ynglefugl i Nordskandinavien og regelmæssig trækgæst i Sydsverige. Endelig vil ref. betvivle, at det kun er ungfugle af Havørn, man ser som vintergæster i Danmark. Det havde nok været rigtige at bruge denne udtryksmåde for Kongeørnens vedkommende.

Man studser over de nye ord „rekord“ (i betydningen publiceret forekomst) og „Bøgesanger“ (nyt forslag for Skovsanger). Ordet rekord har jo i forvejen på dansk en langt snævrere betydning end det engelske *record*, og at de amerikanske *Parulidae* har fået betegnelsen skovsangere i nogle danske tekster, kan næppe give anledning til alvorlige misforståelser. Selv om Nordamerikas nybyggere i sin tid gav navnet *Robin* til droslen *Turdus migratorius*, har englænderne da alligevel bibeholdt det gamle navn på deres Rødhals.

Bogen afsluttes med to tillæg; det ene omhandler de fuglearter, hvis forekomst i Danmark ikke skyldes naturlige årsager, men er et resultat af menneskelig virksomhed. Det andet

tillæg omhandler fuglearter, hvis forekomst ikke er godtgjort med tilstrækkelig sikkerhed. Man konstaterer med tilfredshed, at feltiagttagelser ikke afvises over en bank som i tidligere fuglefortegnelser, men underkastes en nøjere vurdering. Det er imidlertid ene forfatterens skøn, der er afgørende, og man savner et forsøg på en præcisering af de kriterier, forfatteren anvender ved sorteringen. Mon foreningens sjældenhedskomité har været rådspurgt ved denne lejlighed? Det er jo ikke udelukket, at sjældenheder kan have videnskabelig interesse, og i alt fald er det bedst for stimulering af observations- og publikationsvirksomheden at anvende de fremgangsmåder, der forlængst er knæsatte i den svenske og især i den engelske sjældenhedskomité. Det ville formentlig også virke forbedrende på den fremtidige kvalitet af rapporterne. Bogen indeholder imidlertid ingen oplysninger om foreningens medvirken, bortset fra det officielle stempel på side 3, og man må derfor formode, at bestyrelsen i dette tilfælde har skønnet det formålstjenligt og mest effektivt at overlade hele arbejdet og alle afgørelserne til forfatteren. Hvor prisværdig en sådan erkendelse end er, kan man dog kun konkludere, at det officielle stempel er misvisende. Man må beklage, at situationen åbenbart ikke er til samarbejde på bredere basis. Denne kritik rører imidlertid ikke ved, at vi nu har en fortegnelse over Danmarks fugle, vi kan være bekendt, og hvad der eventuelt måtte være af mangler, falder i det væsentlige tilbage på fortidens synder: dårlige publikationstraditioner blandt danske amatør-ornitologer.

N. HESSELBJERG CHRISTENSEN

BENT, A. C.: Life Histories of North American Birds of Pey. Parts I—II, Life Histories of North American Shore Birds. Parts I—II og Life Histories of North American Wild Fowl. Parts I—II. — Dover Publications, New York 1961 og 1962. Pris pr. bd. 2.35 \$.

Det kan undre, at ikke flere af BENT's Life Histories er blevet anmeldt i DOFT end det har været tilfældet. Kun de sidste bind er blevet omtalt, samt den stærkt forkortede udgave, der udsendes for nogle år siden (DOFT 54: 165). BENT's storværk, der efterhånden omfatter en snes bind, er noget ganske enestående, især med hensyn til det primærmateriale, der

kan findes i bindene. Fra litteraturen og fra et utal af personlige oplysninger fra kendte nordamerikanske ornitologer citerer BENT i hvert enkelt bind et sandt fyrværkeri af førstehåndsskildringer af fuglearternes økologi, redebygning, opførsel og andre biologiske forhold, under overskrifterne: habits, spring, courtship, nesting, eggs, young, plumages, food, behaviour, voice, field marks, fall, game, enemies, winter, distribution (yderst detaljeret) og egg dates. Man vil måske indvende, at værket ikke har interesse for danske ornitologer, men det vil jeg stærkt imødegå. For det første er de minutøse skildringer af de enkelte arter af stor værdi for enhver, der vil sammenligne danske fugles forhold med forholdene hos andre arter. For det andet regner BENT Grønland med til Nordamerika. Og endelig vil værket være til god nytte ved bestemmelsen af de nordamerikanske fugle, der nu og da dukker op i Europa.

Som titlen siger, er det ikke noget systematisk værk. Der gøres kun lidt ud af beskrivelsen af den enkelte fugls fjerdragt, undtagen med hensyn til fældninger, medens de utallige småtræk, der for den trænede feltornitolog er af allerstørste betydning for bestemmelsen, er behandlet meget udførligt.

De første bind har i mange år været udsolgt, og de antikvariske priser pr. bind har ligget på 100 kr og derover i adskillige år. Det må derfor hilses med glæde, når forlaget Dover nu har udsendt de ovenfor citerede bind i den populære "paperback"-form. Selv tavlerne er med, trykt på glittet papir, ofte af god kvalitet, omend det ses, at klicheerne er gamle. Den overkommelige pris på ca. 16 kr. pr. bind vil uden tvivl bevirke, at disse bøger vinder indpas også på danske ornitologers hylder.

AN

ALLEN, G. M.: Birds and their attributes. — Dover Publications, New York 1962. Pris: 1.85 \$.

Der er i de senere år udkommet et utal af bøger, om hvad man kunne kalde "generel ornitologi". En af de første bøger af den art (men ikke den første) var ALLEN's bog (1925), og hvor god den end må have været for sin tid, så synes det dog lidt optimistisk af et forlag at trykke et uændret optryk, omend prisen er ringe. For den forvante nutids-ornitolog er mange af oplysningerne utilstrækkelige eller antikverede, selv om bogen udgør en interessant læsning.

AN